

системи, зокрема про руйнування сонорності української звукової системи.

Отже, усне мовлення у багатьох випадках залишається недосконалим у плані вимови. Якщо в українськомовних регіонах ця проблема менш помітна, то в російськомовних вона набуває особливої гостроти через постійні інтерференційні впливи та соціолінгвістичну ситуацію. Дотримання норм літературної вимови має велике значення для загального рівня культури розвиненої особистості та лінгвосоціуму в цілому.

Список використаних джерел

1. Бондар О. І. Деградація лінгвосоціуму: ознаки і типи. *Записки з загальної лінгвістики*. Одеса : Астропринт, 2001. № 3. С. 10–15.
2. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 367 с.
3. Літературна норма і мовна практика : монографія / Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Коць Т. А., Сюта Г. М., Чемеркін С. Г. Київ, 2013. 320 с.
4. Прокопова Л. І., Тоцька Н. І. Соціофонетичний нарис українського мовлення сучасної молоді. *Мовознавство*. 1990. № 6. С. 17–26.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
6. Сучасна українська мова / за ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 2001. 400 с.
7. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія. Київ : Вища шк., 1995. 151 с.
8. Фаріон І. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей). Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 332 с.

МЕДІАЛІНГВІСТИКА У МОВНОМУ ДИСКУРСІ: СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Кізюк Ольга Ярославівна

кандидат філологічних наук, firman.olga@gmail.com

У сучасному світі медіалінгвістика важлива як для суспільних процесів, так і для міжособистісної комунікації: «Мова засобів масової інформації – одна з найбільш впливових сфер мови. Із плином часу вплив цієї мови збільшується. Художнє, наукове, офіційне мовлення за мірою впливу на літературну мову непорівнюване з

масовою комунікацією. Маючи величезну аудиторію, різноманітні засоби інформування і впливу, мова ЗМІ стає центром національної мови», – заявляє В. Іванов [2, с. 8]. Світова гуманітаристика вже тривалий час доводить актуальність медійної проблематики (А. Баранов, Х. Вайнрах, М. Вебер, А. Вежбицька, Р. Водак, Ю. Караулов, П. Паршин, І. Беляєва, В. Богданов, Е. Будаєв, А. Чудінов, М. Гаврилова, М. Гвенцадзе, Н. Гронська, Т. Грушевська, В. Дем'янков, М. Желтухіна, О. Кара-Мурза, О. Карасик, Н. Клушина, В. Костомаров, В. Красних, Ж. Куртін, К. Лоренц, Н. Мечковська, П. Паршин та ін.).

Проте існує хронологічна неспівмірність становлення національних дослідницьких напрямків із медіалінгвістики з аналізом медійної проблематики в американській і західноєвропейській традиції.

Українські медіалінгвістичні дослідження як самостійний філологічний напрямок, окрема проблематика, методи аналізу й система наукових понять пов'язують з останньою третиною ХХ ст. Ця ситуація цілком вмотивована, адже йдеться про об'єктивні причини історії становлення нової української літературної мови, обмеженнями суспільних і комунікативних функцій при відсутності державності [7]. Це призводило до відповідної світоглядної та психологічної зорієнтованості значної частини української культурної суспільності на відстоювання основ національної ідентичності, до яких належали передусім лексикографічне і граматичне представлення мовного простору, кодифікація системних рівнів мови, аналіз її функцій. Суб'єктивним було віднесення текстів ЗМІ до кола професійних зацікавлень журналістів, а не філологів, що, безумовно, не сприяло фаховому аналізу мовної дійсності в медійній сфері. Проте аналіз стильової специфіки масової комунікації та її мови повинен бути у полі зору фахових досліджень. До того ж, тривалий час мова масмедіа вважалася недосконалою крізь призму художньої літератури, яка була взірцем гуманітарної аури нації.

Поняття «медіалінгвістика» є інтертекстуальним продуктом достатньо пізнього опрацювання проблеми. Термінологія для медіалінгвістичної аспектології розвинулася від поняття «публіцистичний стиль» – до поняття «стиль масової інформації».

Масова інформація в її лінгвістичному аспекті розглядається як «мова ЗМІ», що є синонімом до англomовного поняття «Language media» [5]. Звідси й «медіалінгвістика» – термін, актуалізований у сучасній світовій науці.

У світлі медіалінгвістичних проблем як інтегрального гуманітарного знання важливо акцентувати увагу на мовознавчому аспекті. Його визначає один зі складників цього синкретичного поняття – йдеться про вербалізацію дійсності у ЗМІ. Вона передбачає загальний, рівневий і компонентний аналіз мовних засобів, які функціонують у цій комунікативній площині. Окремий аспект проблеми – «дослідження мови медіа як метатексту, з поясненням його інтралінгвальних сутностей та екстралінгвальних зумовленостей» [7, с. 8]. Мовознавчої аргументації та дефініцій потребують лінгвістичні поняття «літературна мова – розмовна мова», «літературна норма – стилістична норма», «масова мовна свідомість – індивідуальна мовна свідомість», «мовно-естетичний патерн – комунікативна (мовно-стильова) потреба» тощо.

Лінгвіст, який працює з медіатекстами, має відповісти на складні питання екстралінгвістичних мотивацій і реальних обставин творення тексту, комунікативної спеціалізації та перспективи розвитку жанрів літературної мови, зважаючи на особливості жанрів медіа, а також міжстильових жанрових модифікацій. До того ж, вербалізація є лише одним із компонентів метатексту, який належить до медійного мовного простору. Ці та інші напрямки є результативним шляхом до розробки та вирішення перспективної медіалінгвістичної проблематики в Україні.

Список використаних джерел

1. Валько І. Жанри публіцистики як специфічні форми відображення соціальної дійсності. *Журналістика. Преса. Радіо. Телебачення*. 1977. Вип. 2. С. 17–25.
2. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики : навчальний посібник / за ред. В. Різуна. Київ : Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
3. Карпенко О. Троянські коні телереклами: мовні маніпуляції. Київ : Смолоскип, 2007. 114 с.
4. Лисиченко Л. А. Лексико-семантична система української мови. Харків : Видавництво Харківського університету, 1997. 129 с.

5. Реклама та PR у масово-інформаційному просторі. Одеса : Астропринт, 2009. 397 с.
6. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрямки та проблеми : підручник. Полтава : Докілля-К, 2008. 712 с.
7. Шевченко Л. Медіалінгвістика в сучасній Україні: аналіз ситуації. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2013. Вип. 26. С. 3–12.

ОСЛОВЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ПЕРСОНАЖІВ ПОВІСТІ «ДОКТОР КАЧІОНІ» ГАЛИНИ ЖУРБИ

Кость Ірина Ярославівна

*асистент, Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, kost_i@tnpu.edu.ua*

Поврозник Наталія Євгенівна

*вчитель, Тернопільська загальноосвітня школа I-III ступенів № 24,
povroznyk_n@ukr.net*

У парадигмі антропоцентричного підходу до вивчення мовознавства цілком закономірно вписується дослідження ословлення емоційної сфери людини. Розгляд мовних засобів, які виражають переживання, у художньому тексті дозволяє зазирнути у свідомість, відтворити бачення і розуміння духовного життя етносу загалом, й окремого письменника осібно. Підґрунтя емотивних студій закладене у працях Бабенко Л., Бойко Н., Вежицької А., Ковечеса З., Романової Н., Шаховського В. та ін.

Прозовий доробок Галини Журби є маловідомим широкому загалу й потребує і заслуговує численних лінгвістичних студій, що й обумовлює актуальність нашого дослідження. Метою ж є аналіз лексичних засобів ословлення емоційного стану людини, який видається можливим у разі виконання таких завдань: з'ясування лексико-граматичних особливостей назв емоцій, їх сполучуваності, визначення мовного представлення інтенсивності та тривалості як одних з основоположних рис переживання. Матеріалом вивчення є повість Галини Журби «Доктор Качіоні» [2].